

Sortimentsstrukturen i VIOL 3

Versionsnummer 1.0

Senast uppdaterad: 2023-01-26

Revisionshistorik

Vid ändring av revisionshistoria ska även version och datum på första sidan samt datum i sidfoten uppdateras.

Version	Ändring	Datum	Signatur
1.0	Dokumentet skapat	2023-01-26	BeaYxh

Innehållsförteckning

Revisionshistorik.....	1
1 Bakgrund	3
2 Sortimentstrukturens uppbyggnad	3
2.1 Sortimentskategori.....	5
2.2 Handelssortiment.....	6
2.2.1 Branschgemensamma handelssortiment	6
2.2.2 Siteunik produktlista	7
2.2.3 Företagsunikt handelssortiment	8
2.3 Produkt.....	9
3 Tillämpning av sortimentsstrukturen	9
3.1 Generella möjligheter och konsekvenser	10
3.2 Sortiment från skog till industri.....	12
3.3 Case: Barrmassaved med branschgemensamt handelssortiment från skog till industri 12	
3.3.1 Beskrivning över behov och situation	12
3.3.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3.....	13
3.4 Case: Tallsågtimmer med branschgemensamt handelssortiment från skog till industri 13	
3.4.1 Beskrivning över behov och situation	13
3.4.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3.....	14
3.5 Case: Tallsågtimmer med företagsunikt handelssortiment i skog och branschgemensamt handelssortiment vid industri.....	15
3.5.1 Beskrivning över behov och situation	15
3.5.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3.....	16
3.6 Case: Barrsågtimmer som redovisas per träslag.....	17
3.6.1 Beskrivning över behov och situation	17
3.6.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3.....	17
4 Att tänka på vid val av sortiment.....	18
4.1 Sortimentstrukturen på Mätbeskedet.....	18
4.2 Hantering av sortiment i råvarupris.....	20
5 Övrigt.....	21
5.1 Beställa sortiment.....	21
5.1.1 Beställningar till kundtestmiljö	21
5.1.2 Beställningar till produktionsmiljön.....	21

1 Bakgrund

I VIOL 3 har sortimentsstrukturen gjorts om i jämförelse med VIOL 2. Strukturen har ändrats då det finns behov av att sortimenten får en ökad tydlighet. I VIOL 2 kan exempelvis sortimentskoderna syfta på olika saker, vilket riskerar att göra det otydligt för affärsparterna vad som har avtalats. Det har inte heller varit entydigt vad som är leveransgillt i ett beställt sortiment. Nuvarande struktur i VIOL 2 saknar en tydlighet för mätarna vad som ska mätas och redovisas. Målet med den nya sortimentsstrukturen i VIOL 3 är att:

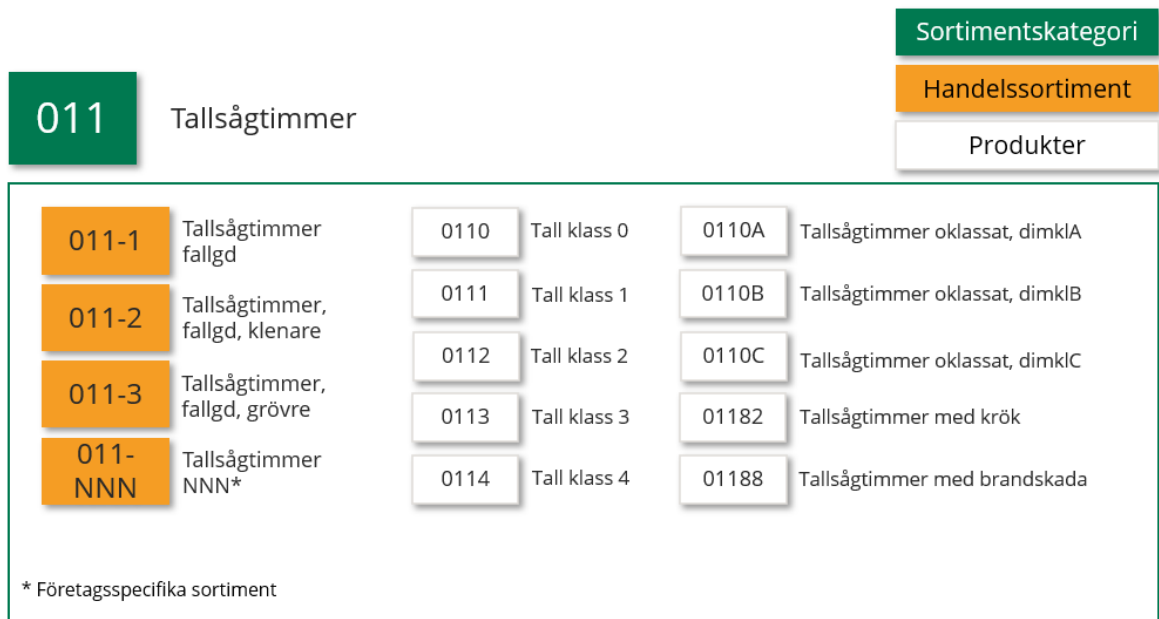
- Ökad tydlighet för affärsparterna vad som har avtalats
- Ökad tydlighet för mätare/utrustning till vilka produkter råvaran ska fördelas i.
- Ökad tydlighet i vad som ska redovisas

I stort bibehålls de branschsortiment som finns i VIOL 2, men kopplat till ovanstående punkter görs en del harmoniseringar. Målet har varit att behålla så många identiteter och namn som möjligt för igenkänning. Det är viktigt att notera att dessa koder inte har någon inneboende logik i VIOL 3 och att de inte alltid är 4 tecken långa. I VIOL 3 har egenskaperna på sortimenten lagt in som attribut. Genom att ange attribut som egenskaper på sortimenten ges möjligheten att lägga in fler egenskaper oberoende av antal tecken som är tillgängliga i sortimentskoden.

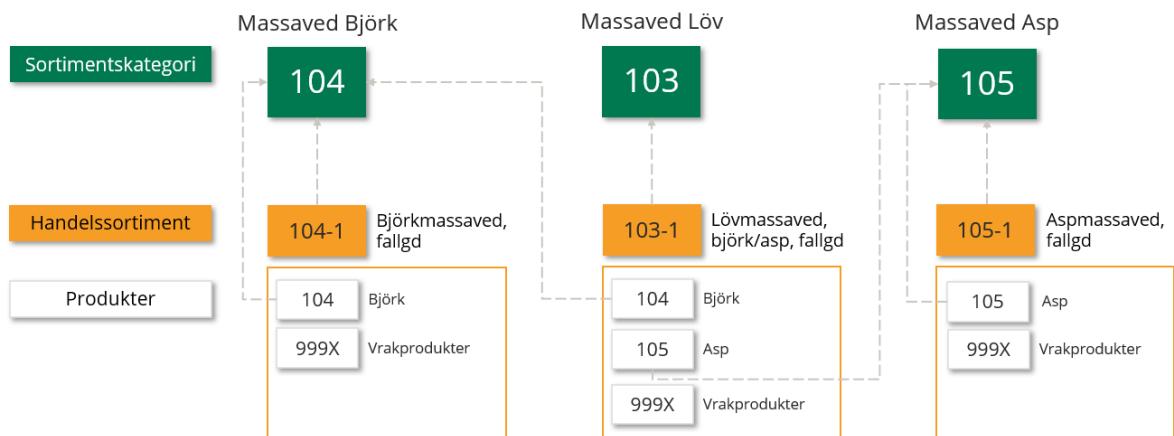
2 Sortimentsstrukturens uppbyggnad

Sortimentsstrukturens syfte är att bestå information om de sortiment som handlas med i skogsbranschen. I VIOL 3 är sortimentsstrukturen uppbyggd av sortimentskategorier, handelssortiment och produkter.

Sortimentskategori är den högsta nivån i sortimentsstrukturen och innehåller både produkter och handelssortiment. Det finns ingen motsvarighet till sortimentskategorin i VIOL 2. Nedan är ett exempel på hur strukturen kan se ut för en sortimentsgrupp och dess tillhörande handelssortiment och produkter.

Handelssortiment är uppbyggda av en eller flera produkter och kan jämföras med inmätt sortiment i VIOL 2 (vid travmätning). Handelssortimentet är en uppsättning av produkter. Handelssortiment nyttjas när det finns ett behov att hantera en mängd produkter som en grupp ex. vid upprättande av kontrakt, produktionsrapportering, inmätning eller uppföljning. Handelssortiment kan innehålla produkter från andra sortimentskategorier än från den som den själv tillhör. Nedan är ett exempel på hur tre handelssortiment kan vara uppbyggda och hur dess produkter kan tillhöra andra sortimentskategorier än vad handelssortimentet tillhör.

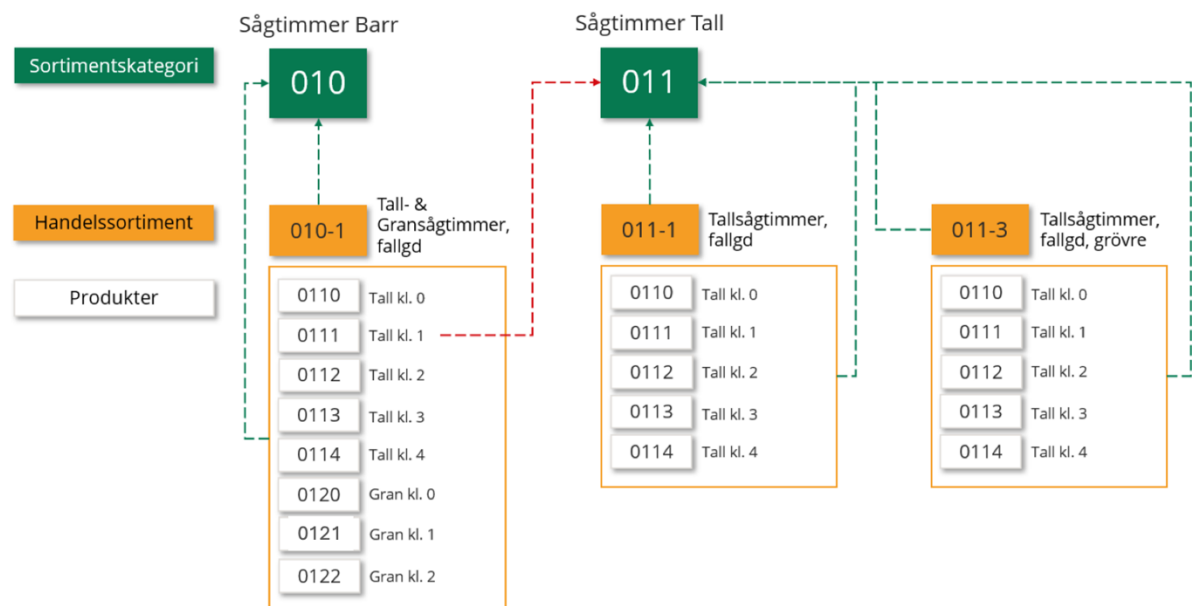
I handelssortiment ingår även vrakprodukter. Vrakprodukterna finns samlade under en egen sortimentskategori men återfinns i de flesta handelssortiment. I detta dokument kommer samtliga vrakprodukter inte listas i varje exempel utan beskrivas som "999X – Vrakprodukter" som hänvisar till vrakprodukterna som ingår i det handelssortimentet.

För att se vilka vrakprodukter som finns i VIOL 3, se tabellerna "Handelssortiment och produkter VIOL 3" på <https://www.biometria.se/viol-3/anvaendardokumentation/oevrig-dokumentation/>.

Produkter i VIOL 3 kan jämföras med fördelat sortiment vid travmätning och inmätt sortiment vid stockmätning i VIOL 2 och är den lägsta nivån som kan mätas in och skördarrapporteras på. En produkt kan tillhöra flera handelssortiment men endast en sortimentskategori, vilket illustrerades i bilden ovan. Vid inmätning kommer produkterna alltid härleda till det handelssortiment som angivits vid inmätning och vilka produkter som är möjliga att fördela på avgörs av handelssortimentets produktuppsättning. För skördarrapportering däremot finns ingen styrning mellan handelssortiment och dess produktuppsättning. Notera att det inte går att skotarrapportera på produktnivå utan endast på handelssortimentsnivå.

2.1 Sortimentskategori

I VIOL 3 kan sortimentskategorin användas på kontrakt för såväl råvaru- som transportaffär, vid prissättning och vid uppföljning. Notera att skördar- och skotarrapportering, destinerings och inmätning inte kan ske på sortimentskategorinivå. Viktigt att tänka på är att trots produkternas tillhörighet under en sortimentskategori går det inte att styra en produkt mot dess tillhörande sortimentskategori vid redovisning och uppföljning. Vid redovisning och uppföljning kommer produkten alltid härledas till en sortimentskategori **via ett handelssortiment**. Sortimentskategori kan användas vid redovisning och uppföljning för gruppering av dess ingående handelssortiment och i sin tur handelssortimentets ingående produkter.

Sortimentskategorin passar bra att använda:

- Vid upprättande av ett förstaledskontrakt i de fall man är osäker på vilket handelssortiment som man kommer destinera vid tidpunkten för när man skapar kontraktet i VIOL 3. Vid destinering får man då möjligheten att välja vilket av samtliga ingående handelssortiment i sortimentskategorin man vill destinera.
- För gruppering av sortiment genom sortimentsgrupper i transportaffären. Detta lämpar sig för de fall då ingående handelssortiment i en sortimentskategori bär samma egenskaper som man avser gruppera vid ex. val av prislista eller kvantitetsprioritering på ett befraktarkontrakt.
- Som urvalsvillkor för pris. Exempelvis om man vill att en prislista eller prislستهänvisning ska få träff endast på en viss eller vissa sortimentskategorier och de underliggande handelssortimenten.

Sortimentskategorierna ägs av Biometria och är förutbestämda utifrån branschens behov. Behov av nya sortimentskategorier sker via Biometria.

2.2 Handelssortiment

Handelssortimentet har en viktig roll i VIOL 3 då det endast är handelssortiment som kan anges på produktionsunderlag samt vid destinering och inmätning. Detta innebär att samtliga parter som påverkas av ett produktions- och/eller mätresultat på ett eller annat sätt kommer påverkas av valet av handelssortiment som används. För att beskriva handelssortiment kan man säga att det är den enhet man gör affärer/handlar på/med, dvs. det som ska produceras, transporteras, mätas in och i många fall prISRÄKNAS PÅ. Då det finns olika affärsuppgörelser finns även olika typer av handelssortiment i syfte att möta behoven av att spegla dessa i exempelvis kontrakt, prislistor eller produktionsunderlag i VIOL 3.

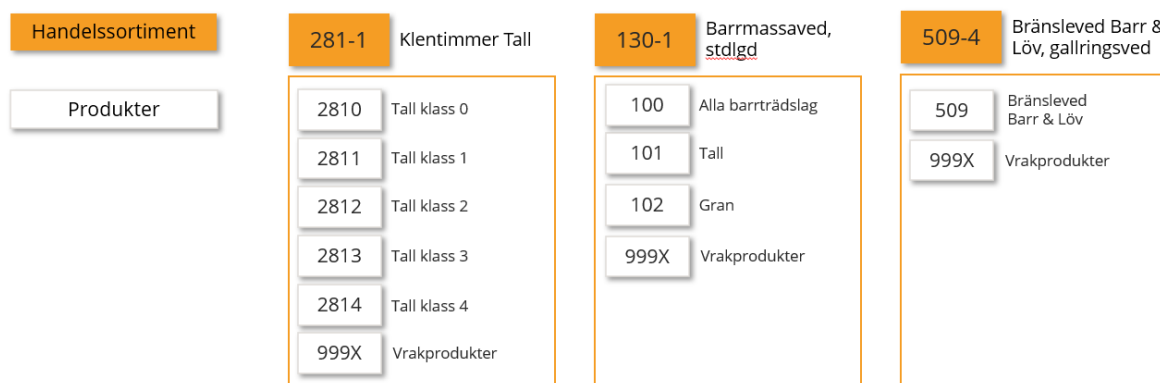
Vid råvaru- och transportredovisning finns en koppling mellan handelssortimentet och dess ingående produkter. Väljer man att göra en affär på ett handelssortiment kommer det endast vara möjligt att kontraktera på, prISRÄKNAS PÅ, MÄTA IN OCH REDOVISA UT DE PRODUKTER SOM FINNS UNDER ANGIVET HANDESSORTIMENTET. För produktionsrapportering och dess redovisning nyttjas också handelssortiment, däremot finns här ingen avgränsning till att endast kunna skördarrapportera produkter som finns kopplade till det valda handelssortimentet. Exempelvis kan man skördarrapportera HS 100-1 och produkt 101 eller 102 för att följa upp fördelningen mellan tall och gran.

2.2.1 Branschgemensamma handelssortiment

Biometria har en uppsättning av så kallade **branschgemensamma handelssortiment**. De branschgemensamma handelssortimenten är standardiserade handelssortiment med ingående produkter som kan användas av hela branschen. Dessa handelssortiment sätts upp då det finns ett gemensamt behov från ett flertal företag.

Behoven och anpassningar av sortiment utvärderas kontinuerligt för att möta branschens nuvarande och framtida behov. För de branschgemensamma handelssortimenten står Biometria som ägare.

Dessa handelssortiment är fördefinierade utifrån ett gemensamt identifierat behov i branschen, några exempel på dessa är följande:

För att se alla sortimentskategorier, branschgemensamma handelssortiment, samt ingående produkter som kommer att finnas vid driftstart av VIOL 3, se tabellerna ”Handelssortiment och produkter VIOL 3” på <https://www.biometria.se/viol-3/anvaendardokumentation/oevrig-dokumentation/> under rubriken ”Sortiment”.

OBS! De branschgemensamma handelssortiment som finns i de hänvisade tabellerna är de som kommer finnas vid driftstart av VIOL 3. Dessa överensstämmer inte nödvändigtvis med de sortiment som nu finns i VIOL 3s kundtestmiljö. Tabellerna kan komma att fyllas på med fler sortiment. Finns det synpunkter på sortiment som saknas i tabellerna, kontakta Biometria.

Har man som företag ett behov av ett handelssortiment som inte finns som branschgemensamt går det att beställa ett företagsunikt handelssortiment eller göra en siteunik produktlista, dessa beskrivs nedan.

2.2.2 Siteunik produktlista

En siteunik produktlista innebär att man som företag beställer en utökad och/eller justerad produktuppsättning på ett befintligt handelssortiment för en viss site¹. Exempelvis om man vill tillåta enstaka granstockar i talltimret (011-X), utan att dessa klassas som vrak, eller om man vill justera möjligheterna till kvalitetsklassning genom hopslagning av olika kvalitetsklasser. Nedan illustreras hur ett branschgemensamt handelssortiment kan ha flera siteunika produktlistor utifrån mottagarens olika

¹ Ett administrativt samlingsbegrepp för en eller flera lagerställen. Site kan i detta sammanhang likställas med mottagningsplats.

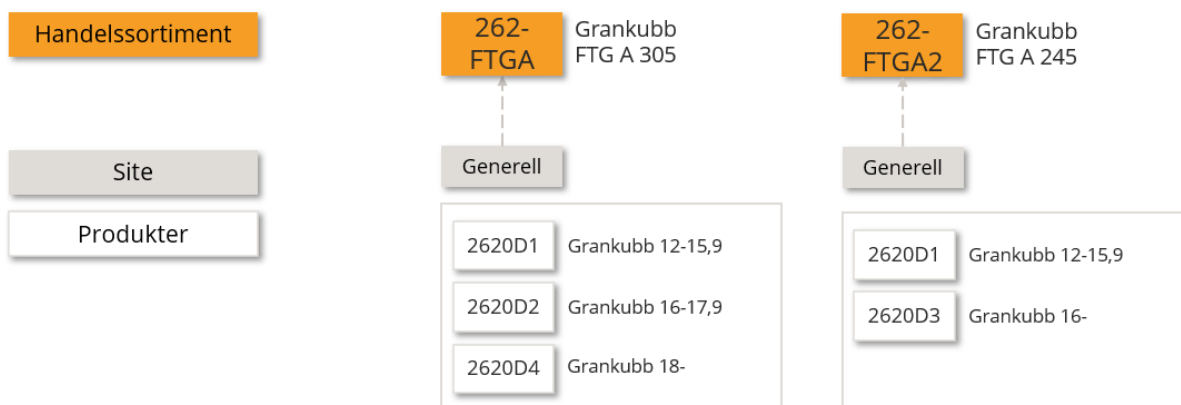
behov och möjligheter. Den generella siten är den som kommer tillämpas för alla de siter som inte skapat upp en specifik produktlista.

Vid ett sitespecifikt handelssortiment anger man det branschgemensamma handelssortimentet i uppsättning av kontrakt etc. Vid inmätning kommer systemet identifiera om det för den utpekade siten finns en sitespecifikt produktlista eller inte.

2.2.3 Företagsunikt handelssortiment

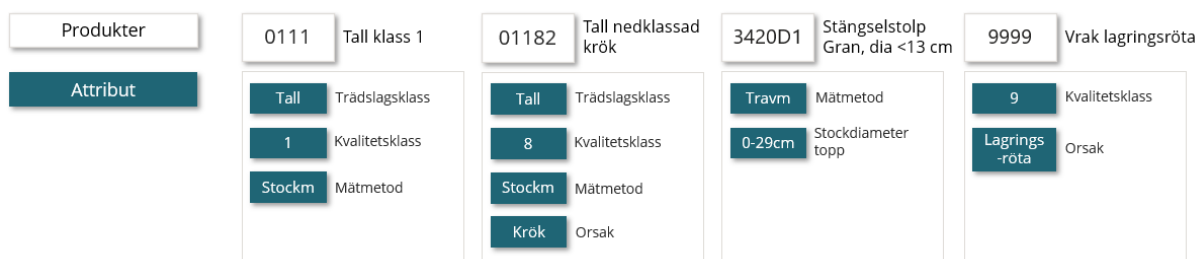
De företagsunika handelssortimenten finns för att bland annat särskilja sortiment avsedda och avserade för att motsvara kraven hos en viss industri. Identiteten för sortimentet kan exempelvis innehålla platsen/industrin eller företaget som sortimentet är avsett för. Det är det företag som har behov av ett företagsunikt handelssortiment som ska stå som ägare för sortimentet.

2.3 Produkt

Produkter är identiteten på en stock eller trave vid skördarrapportering eller inmätning. Som beskrivet tidigare i detta dokument så har sortimentens koder inte någon inneboende logik i VIOL 3. Trots att många produkter har samma ID som i VIOL 2 och därmed följer den gamla logiken läser inte systemet egenskaper utifrån någon position i identiteten på produkten. I VIOL 3 har egenskaperna på produkterna, och handelssortiment, lagts in som attribut för att beskriva olika egenskaper. Exempel på attribut för är:

- Trädslagsklass
- Kvalitetsklass
- Orsak till vrak/nedklassning
- Mätmetod
- Stockdiameter topp

Biometria har en stor mängd produkter som kan nyttjas vid beställning av siteunika produktlistor eller vid nya företagsunikt sortiment. Det finns möjlighet att som företag beställa nya produkter. Biometria kommer dock äga alla produkter till skillnad från de företagsunika handelssortimenten. Produkterna beställs med samma process som vid beställning av siteunika produktlistor och företagsunika handelssortiment.

Notera! Finns ett behov av produkter med krav på dimensioner, exempelvis som grankubben i bilden ovan, ska dessa beställas. Vid beställning ska dimensionskrav framgå för att Biometria ska kunna namnsätta produkten korrekt.

3 Tillämpning av sortimentsstrukturen

I tidigare kapitel beskrivs den nya sortimentsstrukturen i VIOL 3 och vilka olika varianter det finns att tillgå vid uppsättande av affärer i systemet. Detta kapitel kommer redogöra för förslag på hur man kan nyttja strukturen i affärsflöden samt vilka för och nackdelar det finns med de olika alternativen.

Vid uppstarten av VIOL 3 fanns ett önskemål om att branschen skulle bli mer harmoniserad i sitt arbetssätt även om det finns en förståelse för att olika förutsättningar leder till nödvändig variation. Sortiment är en viktig del för att nå en ökad harmonisering och det motverkas med att det finns för många variationer av

sortiment, framför allt om sortimenten egentligen innehåller samma uppsättning. En rekommendation är att inte beställa nya sortiment om behovet verkligen egentligen inte finns. Försök att se till det faktiska behovet då det kan vara lätt att göra som man alltid gjort. Våga ställ frågan ”Hur skulle vi vilja ha det?” i stället för ”Hur har vi gjort tidigare?”. Vid behov av företagsunika sortiment för ex. aptering mot specifik industri, eller annat behov till unik identifiering, tänk igenom en struktur som blir tydlig för den interna verksamheten men också externa i de fall de också påverkas. Notera också att alla sortiment som skapas också ska förvaltas efter att de skapats upp. Biometria ser positivt på att genom den nya sortimentsstrukturen göra det tydligare för branschen vad man handlar med, men att samtidigt ge möjlighet till anpassning utifrån nuvarande och framtida behov.

Vid beslut kring val av sortiment är det viktigt att fokusera på frågeställningen ”Vilka behov har vårt företag av att identifiera råvaran genom hela värdekedjan?”. För att ta reda på detta kan vara bra att ställa sig följande frågor:

- Hur ser behovet och möjligheterna ut på interna och/eller externa industrier?
- Hur ser behovet ut hos affärspartners? Vilken struktur avser de nyttja?
- Hur ser uppföljningsbehovet ut vid produktion i skogen?
- Hur ska lagerhållningen se ut?
- Vilka sortimentsegenskaper är prisstyrande och hur påverkar valet av sortiment möjligheter till uppsättning av prislista?

Ett viktigt tips inför val av sortiment i ett flöde är att se till hela flödets behov och inte isolerat i de olika processtegen.

3.1 Generella möjligheter och konsekvenser

Nedan följer listade möjligheter samt eventuella konsekvenser av att nyttja de olika varianterna av sortiment i VIOL 3. Beroende på hur er verksamhet ser ut så kan vissa möjligheter och konsekvenser vara mer eller mindre relevanta och/eller omfattande, vilket är av vikt för beslut om sortimentsstruktur i ert företag. Notera att olika varianter kan vara olika lämpliga beroende på situation, del av flöde eller affär. Som företag måste man inte välja endast en variant i sin tillämpning, tvärtom kan det vara en fördel med variation så länge det inte blir på för stor bekostnad av ett enhetligt arbetssätt.

Branschgemensamt handelssortiment med standardiserad produktlista

Möjligheter:

- En gemensam sortimentsstruktur med fördefinierade produkter förenklar dialogen för samtliga inblandade parter. Det handelssortiment som levereras kommer då att innehålla samma produkter oavsett till vem man skickar det.
- Kan leda till minskad administration och enklare ex. kontrakt och råvaruprislistor eftersom antal möjliga varianter av handelssortiment minskar.

Biometria administrerar och ansvarar för att det finns ett standardiserat register som täcker branschens gemensamma behov.

Konsekvenser:

- Affärssuppgörelser begränsas till de produkter som finns i den branschgemensamma produktuppsättningen.
- Den branschgemensamma identiteten på sortimentet är inte tillräckligt specifik för att informera ingående parter egenskaper hos sortimentet.

Branschgemensamt handelssortiment med siteunik produktlista

Möjligheter:

- Kan leda till minskad administration och enklare ex. kontrakt och råvaruprislistor eftersom möjliga varianter av handelssortiment minskar. Möjliggör att nyttja ett och samma handelssortiment och samtidigt möta behoven av olika produktfördelning på industrier och terminaler.

Konsekvenser:

- Varierad produktuppsättning gör det inte lika tydligt för inblandade parter i affären vilka produkter som ingår i sortimentet och vidare vilka möjliga utfall för produktfördelning som finns dit man skickar virket.

Företagsunika handelssortiment

Möjligheter:

- Företaget har själva möjlighet att välja vad som ska ingå i sortimentets standarduppsättning av produkter.
- Möjliggör en anpassad namnsättning utifrån företagets behov, ex. för aptering mot specifik industri, marknadsföring av viss typ av sortiment etc.
- Skapar i vissa fall mer möjligheter till detaljering i exempelvis väglagerhållning i skogen samt uppföljning.

Konsekvenser:

- Kan öka administration av bl.a. kontrakt och råvaruprislistor eftersom fler varianter av handelssortiment finns tillgängliga i affärssuppgörelser. En stor variation av olika sortiment kan göra det administrativt tungt vid såväl uppsättning av affärsobjekt (ex. kontrakt, redovisningshänvisningar, prislistor) som vid uppföljning.
- Kan leda till en generellt otydligare sortimentsstruktur i VIOL 3 som är svår att överblicka då fler varianter av handelssortiment skapas. Motverkar harmonisering av hur man arbetar med sortiment i branschen.
- Ökad dialog med affärspartners för att skapa förståelse om de företagsunika handelssortimenten, dess innehåll och egenskaper.

3.2 Sortiment från skog till industri

Vid tillämpning av sortimentsstrukturen i sin verksamhet är det viktigt att utgå från behoven som finns i hela affärsflödet, från skog till industri. Inom **produktion** är det viktigt vad som ska produceras och att kunna följa vad som har producerats. För logistikkedjan är det viktigt att kunna beräkna lager och se lagerförflyttningar. Vidare är det viktigt att ge **transportföretagen** rätt förutsättningar för att veta vilken typ av sortiment de ska hämta och vart det ska köras. På **industri och terminal** ska det vara möjligt att kunna mäta in det sortiment som destinerats, vilket gör det tydligt för **mätaren vilka produkter som är möjliga att fördela till**. Sortimentstrukturens tydlighet blir ytterst viktig för **uppföljning**, detta för att kunna ta ut och tolka data på rätt sätt. Med andra ord finns det många aspekter att ta hänsyn till i ett virkesflöde, när man ska välja typ av sortimentsstruktur.

Notera! VIOL 3 kommer inte att hantera lagerhantering. Data från VIOL 3 kan användas för lagerhantering i egna system. Vid benämning av lager i kommande texter hänvisar det till externa system men med möjlighet av dataförsörjning från VIOL 3.

3.3 Case: Barrmassaved med branschgemensamt handelssortiment från skog till industri

3.3.1 Beskrivning över behov och situation

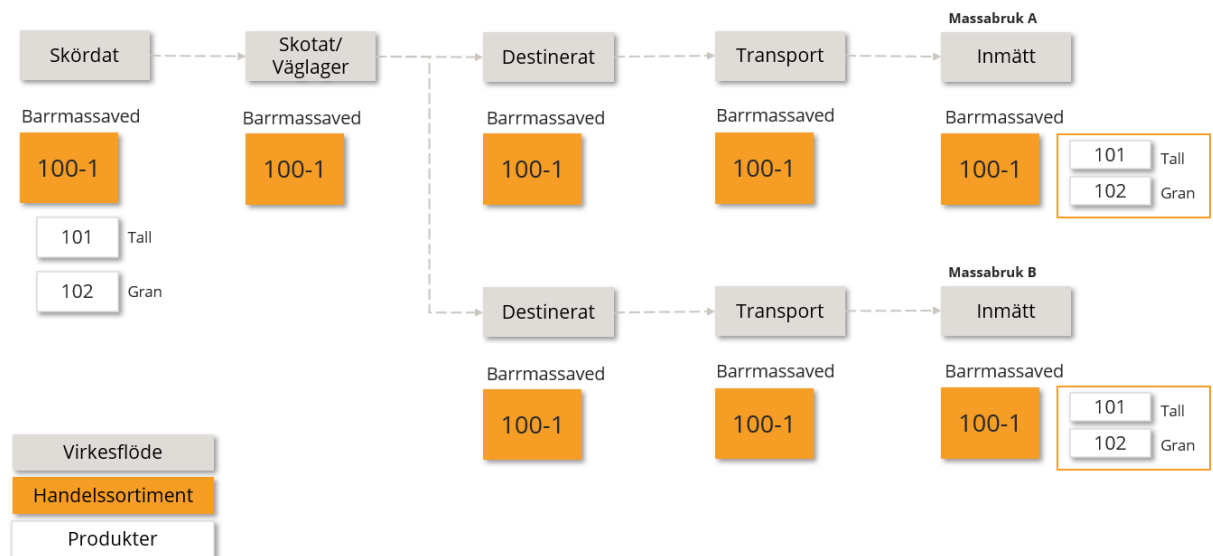
Produktion: Finns inget behov av att särskilja de producerade sortimentet för en viss industri då produktion sker på en generell instruktion. Rapporterar produkter vid skördarrapportering ur ett uppföljningsbehov.

Transport: Vill få information om väglagervolymer och vart virket ska skickas.

Massabruk A: Kan hantera både tall och gran. Vill ha virket fördelat på trädslag vid inmätning för att kunna följa upp och möjliggöra olika prissättningar baserat på produkt.

Massabruk B: Kan hantera både tall och gran. Vill ha virket fördelat på trädslag vid inmätning för att kunna följa upp och möjliggöra olika prissättningar baserat på produkt.

3.3.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3

Produktionsunderlaget sätts upp med handelssortiment Barrmassaved (100-1) utan att planerad mottagare anges eftersom tillredningen inte skiljer sig åt beroende på mottagare. Skördaren kan rapportera produkter Tall (101) och Gran (102) i uppföljningssyfte. Skotaren skotar ut Barrmassaved (100-1) till väg. Destineringsansvarig destinerar Barrmassaved (100-1) till möjliga industrier för inmätning. Genom de då skapade transportinstruktionerna får berörda aktörer inom transport information om att de kan köra in Barrmassaved (100-1) mot angivna industrier. Transporten planeras i detta fall utifrån industribehov och väglager utan att behöva ta hänsyn till att sortimentet är producerat för en viss mottagningsplats. Massabruken får virket inmätt som Barrmassaved (100-1) och får en fördelning mellan tall och gran i enlighet med det branschgemensamma handelssortimentets standarduppsättning.

3.4 Case: Tallsågtimmer med branschgemensamt handelssortiment från skog till industri

3.4.1 Beskrivning över behov och situation

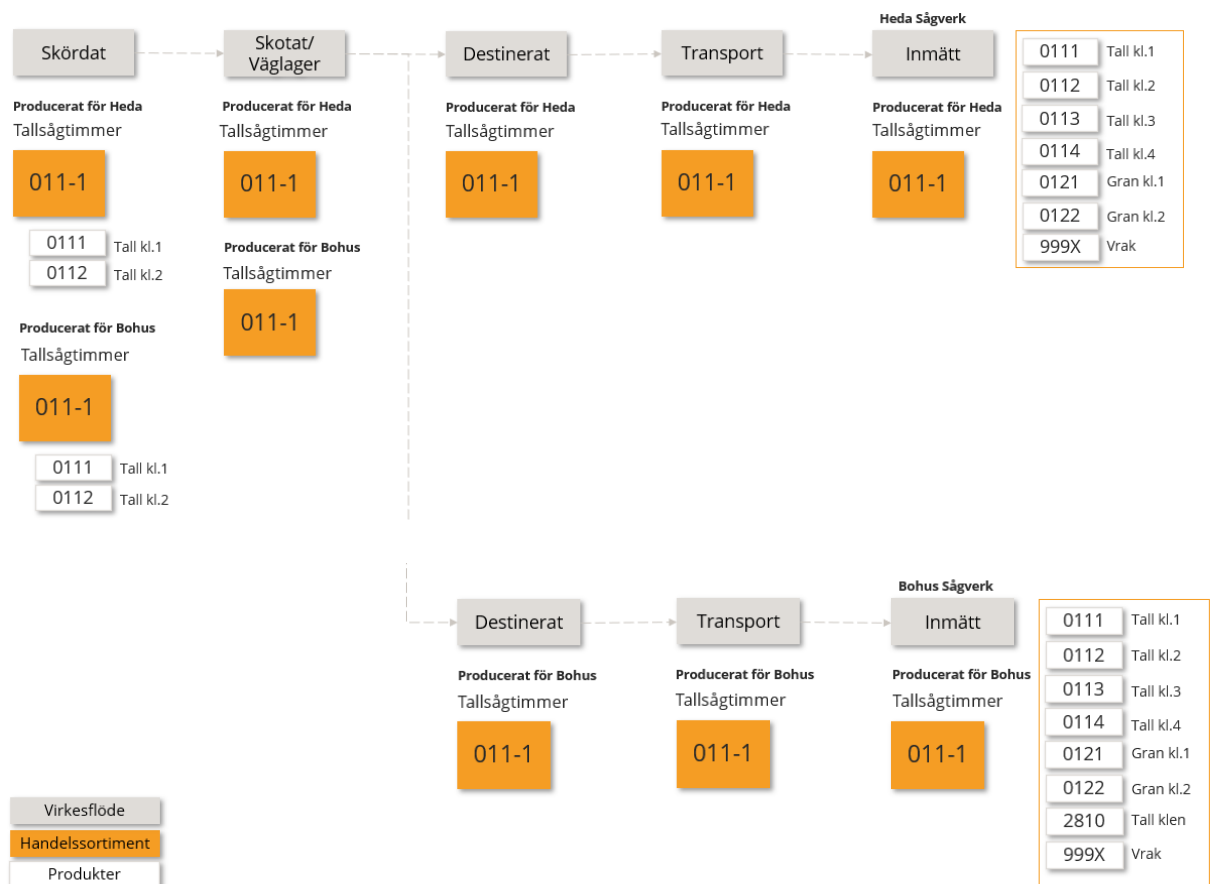
Produktion: Producerar tallsågtimmer till flera industrier och vill särskilja detta via att peka ut mot vilken industri sortimentet är producerat för då detta är ett arbetssätt som passar företagets resursplanering och minskar mängden varianter av handelssortiment.

Transport: Vill få information om väglagervolymer och vart virket ska skickas.

Mottagare (Heda): Vill ha tallsågtimmer men kunna tillåta gransågtimmer om det skulle finnas vid inmätning. Önskar inmätning på branschgemensamt handelssortiment för att få in samma sortiment från sina leverantörer. Vill ta del av produktionsresultat för att få kännedom om verkets egenskaper.

Mottagare (Bohus): Vill ha tallsågtimmer men kunna tillåta gransågtimmer och klentimmer om det skulle finnas vid inmätning. Önskar inmätning på branschgemensamt handelssortiment för att få in samma sortiment från sina leverantörer. Vill ta del av produktionsresultat för att få kännedom om verkets egenskaper.

3.4.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3

Produktionsunderlaget sätts upp med branschgemensamma handelssortiment och de skiljs åt genom att uppdragsgivaren på sortimentsraderna anger vilken mottagningsplats som sortimentet är producerat för. Genom att ange planerad mottagare på produktionsunderlaget skapas även förutsättningar för att mottagande industri ska kunna ta del av produktionsresultatet vid avverkning. Vid destinerings destinerar Tallsågtimmer (011-1) till respektive industri. Eftersom destinerings sker till den mottagare som man planerat för vid produktion plan måste man inte ange att sortimentet var producerat för Bohus respektive Heda för fortsatt tillgång till produktionsresultatet, men för att få med detta på mätresultatet behöver detta anges. Transportinstruktionerna skapas efter destinerings och delger information om vilket

sortiment som ska köras vart till berörda aktörer i transportaffären. Trots att samma handelssortiment producerats vid avverkning har de skilts åt på dess mottagare så de är tydligt för transportföretag vilket avlägg som ska köras vart. Vid inmätning mäts Tallsågtimmer (011-1) in och produktfördelas utifrån respektive siteunika produktlista.

3.5 Case: Tallsågtimmer med företagsunikt handelssortiment i skog och branschgemensamt handelssortiment vid industri

3.5.1 Beskrivning över behov och situation

Produktion: Producerar tallsågtimmer till flera industrier och vill särskilja detta via ett företagsunikt sortiment då detta är ett arbetssätt som passar företagets resursplanering av virke till industri i egna system.

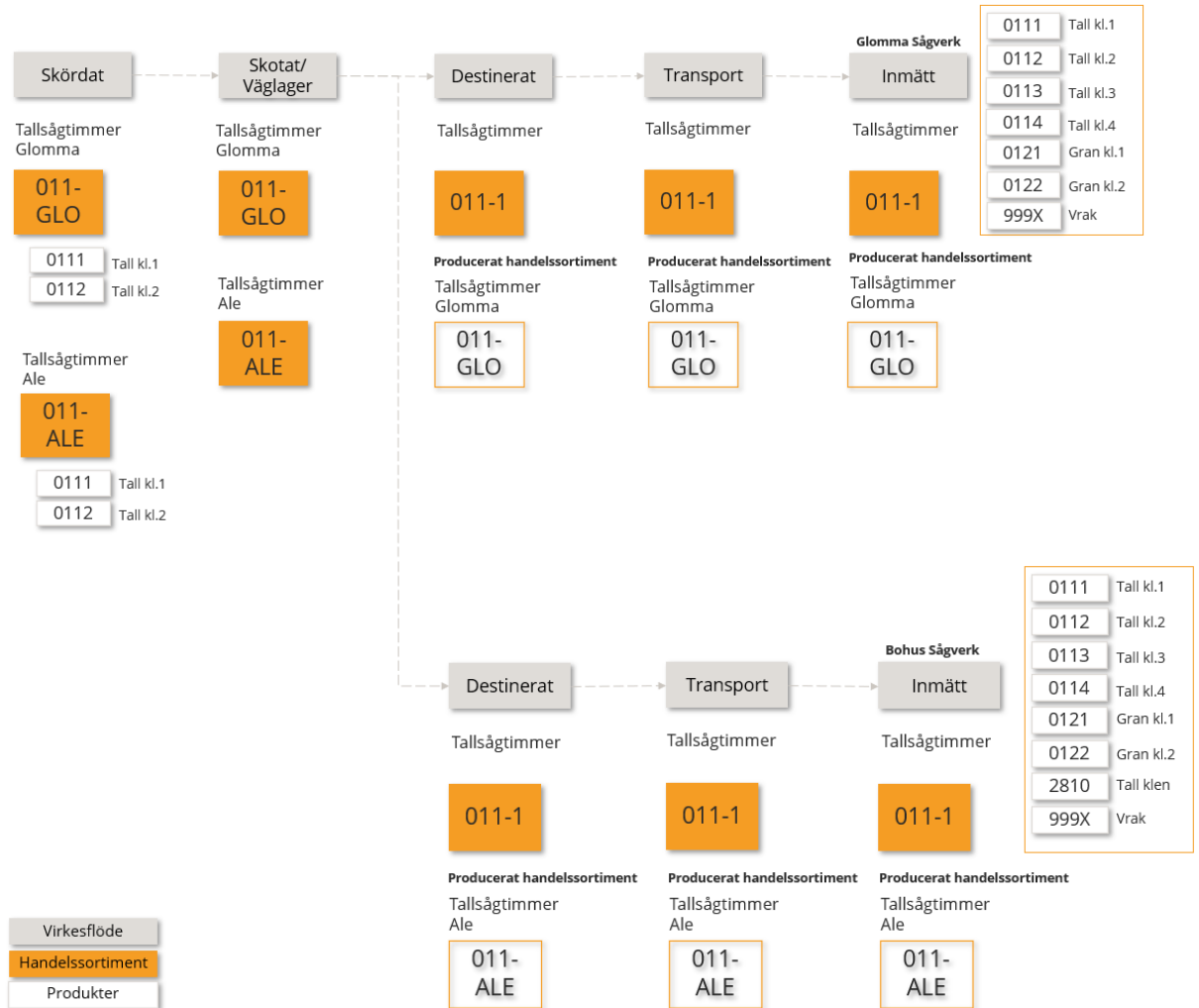
Transport: Vill få information om väglagervolymer och vart virket ska skickas.

Mottagare (Glomma): Vill ha tallsågtimmer men kunna tillåta gransågtimmer om det skulle finnas vid inmätning. Önskar inmätning på branschgemensamt handelssortiment för att få in samma sortiment från alla leverantörer. Vill ta del av produktionsresultat för att få kännedom om virkets egenskaper.

Mottagare (Ale): Vill ha tallsågtimmer men kunna tillåta gransågtimmer och klintimmer om det skulle finnas vid inmätning. Önskar inmätning på branschgemensamt handelssortiment för att få in samma sortiment från alla leverantörer. Vill ta del av produktionsresultat för att få kännedom om virkets egenskaper.

3.5.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3

Produktionsunderlaget sätts upp med företagsunika handelssortiment för de sågverk som man avser leverera tallsågtimmer till, Tallsågtimmer Glomma (011-GLO) respektive Tallsågtimmer Ale (011-ALE). Skördaren kan rapportera produkter i uppföljningssyfte. Skotaren skotar sedan respektive företagsunika handelssortiment till väg och särskiljer virket baserat på sortiment. Vid destineringen destineras Tallsågtimmer (011-1) till respektive industri eftersom sågverken önskar inmätning på ett branschgemensamt handelssortiment. För att de mottagande industrierna ska kunna ta del av produktionsresultatet behöver man vid destineringen ange att sortimenten var producerade som Tallsågtimmer Glomma (011-GLO) respektive Tallsågtimmer Ale (011-ALE) för att kunna hitta rätt produktionsunderlag. Transportinstruktionerna skapas efter destineringen och delger information om vilket sortiment som ska köras vart till berörda aktörer i transportaffären. I transportinstruktionen framgår det även att sortimenten är destinerat, och ska aviseras som, Tallsågtimmer (011-1) men att det vid väg ligger producerat som bland

annat Tallsågtimmer Glomma (011-GLO). Vid avlägg ligger sortimenten uppdelade utifrån sortiment Tallsågtimmer Glomma (011-GLO) och Tallsågtimmer Ale (011-ALE). Virket aviseras och mäts in som Tallsågtimmer (011-1). Vid inmätning mäts Tallsågtimmer (011-1) in och produktfördelas utifrån respektive siteunika produktlista.

3.6 Case: Barrsågtimmer som redovisas per trädslag

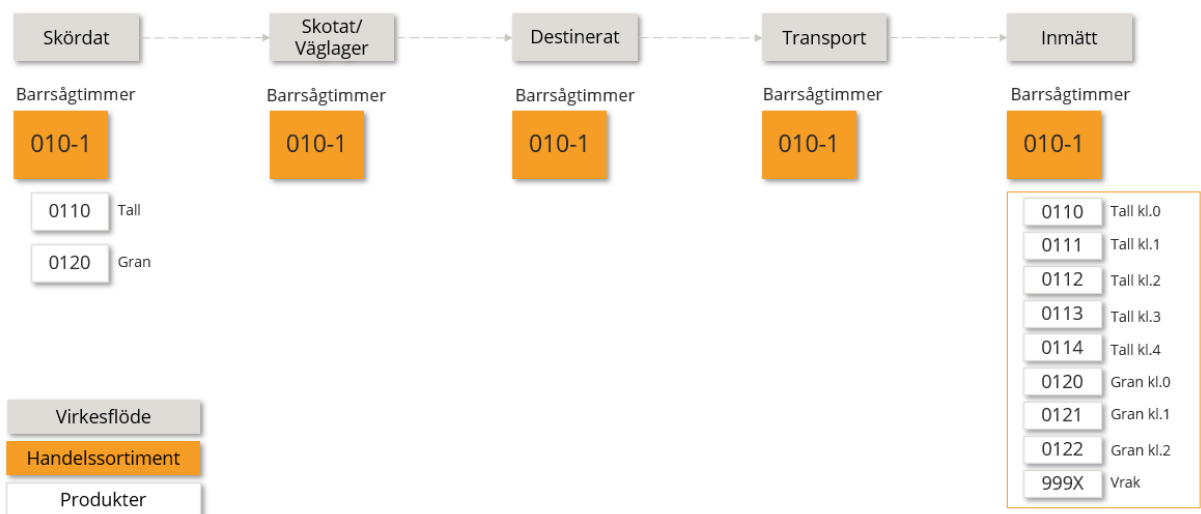
3.6.1 Beskrivning över behov och situation

Produktion: Vill hantera Tall- & Gransågtimmer i blandning för att vara resurseffektiv och slippa sortera när detta behov inte finns vid transport och vid inmätning.

Transport: Vill få information om väglagervolymer och vart virket ska skickas.

Mottagare: Hanterar både tall och gran men vill ha inmätningen fördelat på tall och gran för att kunna särskilja virket inne på industrin och för att man satt olika pris för tall och gran mot skogsägare.

3.6.2 Exempel på tillämpning i VIOL 3

Produktion sätter upp produktionsunderlaget med handelssortimentet Tall- & Gransågtimmer (010-1) för att hantera avverkningen i blandning. Möjlighet finns att skördarrapportera produkter för uppföljning. Skotare skotar ut Tall- & Gransågtimmer (010-1) till väg. Vid destineringsen destineras Tall- & Gransågtimmer (010-1) eftersom det är detta sortiment som mäts in.

Anledningen till att destineringsen inte delas upp på Tallsågtimmer (011-X) respektive Gransågtimmer (012-X) är för att avläggen innehåller blandning av såväl tall som gran. Skulle transportföretaget hämta upp ett lass med

Tallsågtimmer (011-X) skulle det innehålla en viss mängd granstockar och vice versa. Då industrin tar emot både tall och gran, och inte vill att dessa ska vrakas, skulle man behöva ha siteunika produktlistor där man tillåter både tall och gran i båda handelssortimenten. På mätbeskedet skulle skogsägaren få en missvisande utredovisning på sitt mätbesked då det skulle redovisas tallstockar under handelssortimentet för gransågtimmer och granstockar under handelssortimentet för tallsågtimmer. Finns olika prissättning på tall och gran blir även snittpris för tall och gran olika eftersom prissättningen sätts på produkterna tall och gran och inte på handelssortimentsnivå.

Vid inmätning på Tall- & Gransågtimmer (010-1) fördelas produkterna på tallprodukter och granprodukter. Detta ger mottagande industri information om volymer per trädslag men ger också en mer korrekt uppföljning till skogsägaren. På skogsägarens mätbesked kommer det redovisas utifrån sortimentskategori, handelssortiment och produkter. Skogsägaren kommer på produktnivå se vilken andel som mättes in som tall respektive gran. Läs mer under kapitlet för mätbesked.

4 Att tänka på vid val av sortiment

4.1 Sortimentsstrukturen på Mätbeskedet

Då mätbeskeden redovisar inmätta sortiment fokuserar följande avsnitt på hur sortimentsstrukturen presenteras på mätbeskedet.

Tidigt i mätbeskedet finns en sida med översiktliga sammanställningar brutet per ingående handelssortiments sortimentskategori. Exempelvis redovisas flera förekomster av handelssortiment med tallsågtimmer här tillsammans som sortimentskategori ”Sågtimmer Tall”. Detta är just en översiktlig sammanställning för att tidigt ge en överblick över helheten i det aktuella mätbeskedet.

Nya leveranser	Inmätt kvantitet	Värde
Bruttokvantitet		
Sågtimmer Tall	1,534 m ³ f	650,86
Summa	1,534 m ³ f	650,86

På de efterföljande sidorna presenteras detaljer på nivån handelssortiment.

Det handelssortiment som destinerats och mäts in är även det handelssortiment som visas på mätbeskedet. Valet mellan branschgemensamma och företagsspecifika handelssortiment påverkar alltså vilket handelssortiment som visas på mätbeskedet.

Beroende på vilka priskomponenter som används i värdeberäkningen kommer information om handelssortimentets ingående produkter antingen visas eller inte i mätbeskedets specifikation. Görs värdeberäkningen per produkt kommer produkter även att synliggöras i mätbeskedet, likt bilden nedan.

Mätbeskedsperiod: 2022-11-20 - 2022-11-21

Mätbesked MB-00000164

Kontraksnummer	00001692	Prisvillkor	Grundpris från prislista
Avtalsobjekt extern	00003335	Prislista	SESMB13
Avtalsobjekt intern	00003335	Certifiering	-
Sortimentskategori	Sågtimmer Tall	Mätmetod	Stockmätning
Handelssortiment	Tallsågtimmer, fallgd, klenare 011-2	Mätplats	Tunadals Sågverk
		Mätande företag	Biometria Ekonomisk förening

Sammanfattning värde	Värde
Specifikation	274,96
Tillägg och avdrag	375,90
Summa	650,86

Specifikation	Antal Kvalitet	Kvantitet	Prisgrundande kvantitet	Övermål	Omvandlad m ³ f ₁	Värde
Nettokvantitet						
Tallsågtimmer oklassat	1st	0,185 m ³ to	0,150 m ³ to	0,004 m ³ to	0,185	28,59
Tallsågtimmer klass 1	1st	0,195 m ³ to	0,160 m ³ to	0,004 m ³ to	0,195	32,61
Tallsågtimmer klass 2	1st	0,191 m ³ to	0,156 m ³ to	0,004 m ³ to	0,191	37,31
Tallsågtimmer klass 3	1st	0,180 m ³ to	0,145 m ³ to	0,004 m ³ to	0,180	27,17
Tallsågtimmer klass 4	1st	0,195 m ³ to	0,160 m ³ to	0,004 m ³ to	0,195	27,40
Gransågtimmer oklassat	1st	0,196 m ³ f	0,192 m ³ f	0,004 m ³ f		36,55
Gransågtimmer klass 1	1st	0,196 m ³ f	0,192 m ³ f	0,004 m ³ f		39,29
Gransågtimmer klass 2	1st	0,196 m ³ f	0,192 m ³ f	0,004 m ³ f		46,05
Vrakkvantitet						
Vrak Trädslag, torr träd, insektskada	2st	0,392 m ³ f				
Vrak Skogrsöta	1st	0,196 m ³ f				
Avdrag						
	3st	0,027 m ³ f				
Summa		0,946 m³to 0,588 m³f	0,771 m³to 0,576 m³f	0,020 m³to 0,012 m³f	0,946	274,00

 1) Omvandlad m³f avser omvandlad *inmätt* kvantitet.

Det är alltså den nivå som värdeberäkningen görs på som avgör vilken detaljnivå av sortimentsstrukturen mätbeskedet har. I bilden nedan kan ni se för vilka typer av priskomponenter som information om produkt visas (produkt är då grönmarkerat).

Stockmätning		Övrig mätning	
Komponent	Vad syns på mätbeskedet?	Komponent	Vad syns på mätbeskedet?
Summeringsnivå: Objekt Kvantitetstyp: Modul	Produkt	Summeringsnivå: Objekt Kvantitetstyp: Netto	Produkt
Summeringsnivå: Objekt Kvantitetstyp: Netto	Produkt	Summeringsnivå: Leverans Kvantitetstyp: Netto (per produkt)	Produkt
Summeringsnivå: Leverans Kvantitetstyp: Netto (per produkt)	Produkt	Summeringsnivå: Leverans Kvantitetstyp: Netto	Produkt
Summeringsnivå: Leverans Kvantitetstyp: Netto	Produkt	Summeringsnivå: Objekt Kvantitetstyp: Brutto	Produkt
Summeringsnivå: Leverans Kvantitetstyp: Brutto	Produkt	Summeringsnivå: Leverans Kvantitetstyp: Brutto	Produkt
Ej värdeberäknat i VIOL	Produkt	Ej värdeberäknat i VIOL	Produkt

Sammanfattningsvis är det alltså två val ni kan göra som påverkar hur sortimenten presenteras på mätbeskedet:

- Vilken typ av handelssortiment ni använder, branschgemensamma eller företagsspecifika. Det ni använder är också det som kommer visas på mätbeskedet.
- På vilken nivå ni prissräknar. Valet av priskomponenter styr om informationen om produkt finns tillgänglig för redovisningen och visas i specifikationen på mätbeskedet eller inte.

4.2 Hantering av sortiment i råvarupris

Läs mer om hantering av sortiment i råvarupris här: <https://www.biometria.se/viol-3/anvaendardokumentation/handboecker-och-instruktioner/> i instruktionen ”Hantering av sortiment i råvarupris” under rubriken ”Pris råvara”.

5 Övrigt

5.1 Beställa sortiment

5.1.1 Beställningar till kundtestmiljö

Beställning av sortiment, produkter och produktlistor görs via formulär på Biometria.se.

[https://www.at1.biometria.se/mina-sidor/viol-3/bestaell-masterdata/#/\(mypages:order-masterdata\)](https://www.at1.biometria.se/mina-sidor/viol-3/bestaell-masterdata/#/(mypages:order-masterdata))

Vid beställning av sortiment och produktlistor till testmiljön rekommenderar vi att ni utgår ifrån er testplan och beställer sortiment som ska testas i närtid. Beställningarna ska utgå från industrins behov men det är okej att testa och göra justeringar under testperioden för att komma fram till en lösning som passar er. Företagsspecifika sortiment och produktlistor kommer inte flyttas över från test till produktionsmiljön men kan användas som underlag vid beställning.

Vid funderingar kontakta eran affärskonsult eller Biometria support för rådgivning.

5.1.2 Beställningar till produktionsmiljön

Arbete pågår. Mer info kommer under 2023.